

ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА И ЛИЦА, ЗА КОИТО СЕ ДЪЛЖАТ ВНОСКИ ПО ЗГВРСНР

I. ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА ПО ЗГВРСНР

С чл. 2 от *Законът за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя* (ЗГВРСНР) се определя кръгът на задължените лица: прилага се за всички физически и юридически лица, които наемат лица по трудово правоотношение и спрямо които може да се открие производство по несъстоятелност по реда на *Търговския закон* или по реда на специални закони.

Задължени лица по ЗГВРСНР са **юридически или физически лица**:

1. които са **работодатели** по смисъла на §1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на *Кодекса на труда* (КТ).

Съгласно §1, т. 1 от ДР на КТ „работодател” е всяко физическо лице, юридическо лице или негово поделение, както и всяко друго организационно и икономически обособено образувание (предприятие, учреждение, организация, кооперация, стопанство, заведение, домакинство, дружество и други подобни), което самостоятелно наема работници и служители по трудово правоотношение, включително за извършване на надомна работа и работа от разстояние и за изпращане за изпълнение на работа в предприятие ползвател

и

2. спрямо които **може да се открие производство по несъстоятелност** по реда на *Търговския закон* или по реда на специален закон.

Търговската несъстоятелност е правен институт, регулиращ отношенията, възникнали по повод изпадане в неплатежоспособност или в свръхзадълженост на търговец и представлява универсално принудително изпълнение върху неговото имущество с цел удовлетворяване на кредиторите му.

ВНИМАНИЕ

Посочените условия трябва да съществуват **кумулятивно**, за да има физическото или юридическото лице качество на задължено лице по ЗГВРСНР.

ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА И ЛИЦА, ЗА КОИТО СЕ ДЪЛЖАТ ВНОСКИ ПО ЗГВРСНР

Производство по несъстоятелност може да бъде открито спрямо:

- Еднолични търговци;
- Търговски дружества:
 - събирателно дружество;
 - командитно дружество;
 - дружество с ограничена отговорност (ЕООД и ООД);
 - акционерно дружество (ЕАД и АД);
 - командитно дружество с акции;
- Холдинги и консорциуми – ако са учредени като търговски дружества;
- Банки;
- Застрахователни дружества;
- Кооперации, с изключение на жилищностроителните кооперации;
- Сдружения и фондации, регистрирани по *Закона за юридическите лица с нестопанска цел*.

Производство по несъстоятелност не може да бъде открито спрямо:

- Публични предприятия, които упражняват държавен монопол - Български пощи ЕАД; БДЖ; НЕК; Топлофикация АД и др.;
- Държавни предприятия, създадени със специален закон, които не са търговски дружества - Български спортен тотализатор; Държавна парично-предметна лотария и др.;
- Държавни учреждения на бюджетна издръжка - министерства; изпълнителни агенции; общини; учебни заведения; висши училища; институти и др.;
- Неперсонифицирани дружества, образувани по реда на чл. 357 и следващите от *Закона за задълженията и договорите*;
- Търговски представителства, регистрирани в регистъра на Българската търговско-промишлена палата;
- Съюзи на браншови, творчески и други организации, образувани по силата на нормативни актове или с акт на определено ведомство или организация;
- Народни читалища;
- Синдикални организации;
- Нотариуси и адвокати;
- Партии, регистрирани по *Закона за политическите партии*;
- Вероизповедания, регистрирани по *Закона за вероизповеданията*;
- Други.

ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА И ЛИЦА, ЗА КОИТО СЕ ДЪЛЖАТ ВНОСКИ ПО ЗГВРСНР

Пример:

Адвокатско съдружие, образувано по реда на чл. 52 от Закона за адвокатурата е работодател по смисъла на §1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на Кодекса на труда.

Съгласно цитираната разпоредба, адвокати и адвокатски дружества могат да обединяват дейността си чрез договор за съдружие. Към отношенията между тях се прилагат правилата за дружеството по чл. 357-364 от *Закона за задълженията и договорите*, доколкото разпоредбите на глава десета от *Закона за адвокатурата* не предвиждат друго.

В *Закона за адвокатурата* не е предвиден ред за обявяване в несъстоятелност на адвокатски дружества.

Следователно спрямо адвокатското съдружие не може да се открие производство по несъстоятелност, поради което то **не попада в кръга на задължените по закона лица.**

II. ЛИЦА, ЗА КОИТО СЕ ДЪЛЖАТ ВНОСКИ

За лицата, които могат да ползват права по този закон, се дължат вноски за фонд ГВРС. Вноските се дължат за работниците и служителите, които са или са били в трудови правоотношения със задължено по този закон лице, независимо от срока на трудовия договор и продължителността на работното време.

ВНИМАНИЕ

За **морските лица** по смисъла на КСО и ЗЗО се дължат вноски за Фонд ГВРС ако отговарят на условията определени в чл. 4 от ЗГВРСНР.

Морските лица са физически лица, които заемат длъжност по трудово правоотношение.

Предвид това, ако трудовите правоотношения на морските лица са със задължено по ЗГВРСНР лице, то за тях се дължат вноски по този закон.

ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА И ЛИЦА, ЗА КОИТО СЕ ДЪЛЖАТ ВНОСКИ ПО ЗГВРСНР

ВНИМАНИЕ

Вноски за фонд ГВРС се внасят и за работниците и служителите, наети по трудови правоотношения в предприятие - български работодател, което осъществява стопанска дейност на територията на Република България и е обособена част от друго предприятие, осъществяващо стопанска дейност на територията на друга държава-членка на Европейския съюз или друга държава от Европейското икономическо пространство, когато по реда на законодателството на тази държава предприятието е в несъстоятелност. Това се отнася и за обособената част от предприятието на територията на Република България. Правото на гарантирани вземания възниква от датата на вписване в търговския регистър на съдебното решение за откриване на производството по несъстоятелността.

ИЗКЛЮЧЕНИЕ

С чл. 7 от ЗГВРСНР законодателят е определил три категории работници и служители по трудови правоотношения, които не могат да ползват права по този закон:

1. Съдружници в търговското дружество;
2. Членове на органите за управление и контрол на търговеца;
3. Съпрузи и роднини по права линия на търговеца - физическо лице или на лицата по точки 1 и 2.

Съгласно чл. 20, ал. 1 от ЗГВРСНР, работодателите са длъжни да внасят задължителните месечни вноски във фонда за работещите при тях по трудово правоотношение работници или служители, **с изключение на лицата по чл. 7, т. 1-3, докато те притежават съответното качество.**

Съдружници в търговското дружество

Търговският закон определя кои лица са съдружници в търговско дружество. Това са притежателите на дружествени дялове в търговските дружества:

- Дружество с ограничена отговорност (ООД);
- Еднолично дружество с ограничена отговорност (ЕООД);
- Събирателно дружество (СД);
- Командитно дружество (КД);
- Командитно дружество с акции (КДА).

ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА И ЛИЦА, ЗА КОИТО СЕ ДЪЛЖАТ ВНОСКИ ПО ЗГВРСНР

Членове на органите за управление и контрол на търговеца

Това са работници и служители, участващи в органите на управление и контрол на търговеца, които са различни за различните търговски дружества:

- Членовете на съвета на директорите (при едностепенна система на управление) или на надзорния и управителния съвет (при двустепенна система на управление) на акционерните дружества;
- Едноличният собственик на капитала при едноличното акционерно дружество;
- Едноличният собственик на ЕООД;
- Едноличните търговци;
- Председателите на районни потребителни кооперации; на земеделски кооперации и на трудово производителни кооперации на инвалиди, членовете на управителни или контролни съвети на кооперациите;
- Други.

Съпрузи и роднини по права линия на търговеца - физическо лице или на лицата по точки 1 и 2

Тези лица нямат право на гарантирани вземания по ЗГВРСНР, поради обвързаността им с лицата, които са били пряко отговорни за управлението на дружеството и са допринесли за влошаване на дейността му и откриване на производство по несъстоятелност.

ВНИМАНИЕ

Съгласно чл. 20, ал. 2 от ЗГВРСНР работодателите са длъжни да декларират еднократно пред съответната компетентна териториална дирекция на Националната агенция за приходите поименно работниците и служителите, притежаващи качества по чл. 7, т. 1 - 3, при сключване на трудовия договор с тях или към момента на възникване или промяна на съответното качество.

В чл. 7 от Наредбата за реда и начина за информирание на работниците и служителите и за отпускане и изплащане на гарантираните вземания при несъстоятелност на работодателя са определени сроковете за подаване на декларацията.

Съгласно тази разпоредба работодателят подава декларация по образец съгласно приложение №3 за работниците и служителите, притежаващи качествата по чл. 7, т. 1 - 3 от ЗГВРСНР, както и при промяна на съответното качество в компетентната ТД на НАП, в следните срокове:

1. за работници и служители, които притежават съответното качество към момента на сключване на договора – в 3-дневен срок от сключването на трудовия договор;
2. при придобиване или изгубване на съответното качество след сключване на трудовия договор – в 3-дневен срок от придобиването или изгубването му.